

7. Facebook–сторінка ЧППФК ім. О. Барвінського (відеопроєкт «Степом»)
URL:https://www.facebook.com/PakholokRoman/videos/233203209412573?locale=uk_UA (Дата звернення 01.11.24)

Наталія Михайлова

СПЕЦИФІКА ВОКАЛЬНО-АНСАМБЛЕВОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ-АКТОРІВ

Актуальність вокально-ансамблевого виховання як необхідної складової сучасної театральної педагогіки обумовлена зростаючими вимогами до професійної акторської майстерності. Буремне сьогодення стало викликом для всієї мистецької спільноти. Театр, як відображення суспільства, не може залишитись осторонь глобальних подій і змушений адаптуватися до нових умов, намагаючись зберігати при цьому свою самобутність та творчий потенціал. Сьогоднішні здобувачі освіти повинні набути необхідних знань, умінь та навичок для успішної професійної діяльності та конкурентоспроможності на ринку праці в майбутньому. У цьому контексті вокально-ансамблеве виховання набуває особливого значення, оскільки спонукає не лише до опанування технічною складовою вокального виконання, а й виховує гнучкість, емоційну чуйність, здатність до колективної взаємодії.

Проте слід зауважити, що вокально-ансамблева робота зі студентами-акторами має ряд особливостей. В першу чергу — строкатість музикальних здібностей здобувачів освіти, оскільки під час вступних іспитів пріоритетною є акторська гра абітурієнта. Саме тому на початковому етапі роботи хормейстеру необхідно збалансувати якісний і кількісний склад партій на кожному курсі. Ускладнює це завдання наявність студентів, що знаходяться у мутаційній або пост мутаційній фазі розвитку голосового апарату та потребують додаткової уваги викладача. Крім того, необхідно враховувати індивідуальні темпи формування та розвитку вокальних вмінь та навичок кожного здобувача освіти. Деякі студенти швидко опановують технічні аспекти співу та злагоджену роботу в ансамблі, тоді як інші потребують більшої кількості часу для розвитку слуху, інтонаційної точності та чуття

ритму. У зв'язку з цим педагогічний підхід має бути диференційованим, з урахуванням потреб кожного студента, що дозволяє максимально розкрити їхній творчий потенціал і сприяти гармонійному розвитку музикальних здібностей. Важливо створити мотиваційне середовище, яке б надихало студентів на постійне вдосконалення. Підтримка з боку викладача, акцент на досягнення кожного учасника ансамблю та позитивна атмосфера на репетиціях допомагають підвищити впевненість у власних силах. Крім того, хормейстер повинен використовувати інноваційні підходи, які сприяють активному залученню студентів у процесі навчання, зокрема інтерактивні вправи, творчі завдання та імпровізаційні елементи, які дозволяють проявити індивідуальність кожного.

Традиційним для театральної освіти є ставлення до курсу як до творчої майстерні на чолі з майстром-наставником. Саме він обирає художній напрямок розвитку групи, ініціює творчі проєкти та, за потреби, залучає фахівців для їх реалізації у межах курсу. Збалансованість ансамблевих партій забезпечить можливість багатоголосного співу не лише для концертного виконання музичного твору, а й у виставі. Зауважимо, що під час театральної постанови на навчальній сцені студенти повинні навчитися швидко змінювати свої функції, трансформуючись з актора в співака, або ж танцюриста. Такий універсалізм формує актора синтетичного плану, що є затребуваним у сучасному театрі. Окрім того, кожен здобувач освіти – актор, що має опанувати своє амплуа у навчальній виставі, згідно з задумом майстра-режисера. Доволі часто виникає суперечність між необхідною сценічною мовою персонажу та вокальною природою голосу. Сценічний образ вимагає вимови в низькому регістрі з, переважно, залученням грудного резонування, в той час як студент має високий голос за природою (сопрано, тенор). Під час репетиції хормейстеру необхідно взяти до уваги цей фактор та налагодити вокально-ансамблеву роботу таким чином, щоб виконавці не лише опанували певні технічні навички, але й усвідомлювали різницю між мовним та співочим інтонуванням. В нагоді стануть теоретичні знання щодо

будови голосового апарату та, безпосередньо, процесів фонації. До того ж варто залучати під час розспівування вправи з доволі розлогим діапазоном, що поєднують звучання голосу в різних регістрах. Проте на практиці цей процес досить складний та довготривалий, потребує постійної уваги та контролю не лише хормейстера, але й педагога з сольного співу.

Вокальне ансамблювання у навчальній виставі має ряд специфічних особливостей, що безпосередньо впливають на стрій під час виконання. За режисерським задумом дійство може відбуватися в будь-якому сценічному просторі та мати різні конфігурації розташування персонажів під час вистави. Ансамблеві партії іноді опиняються на великій відстані одна від одної, що значно погіршує можливість точного інтонування та дотримання метроритмічної єдності під час виконання. Застосування фонограми також ускладнює виконавський процес, оскільки обмежує його варіативність, що іноді суперечить природній неповторності кожної вистави. Адже вистава вимагає емоційної гнучкості, в той час як фонограма є досить статичним її елементом, що не в змозі реагувати на сценічні зміни в реальному часі. Доволі складним для акторів-початківців виявляється і завдання синхронізації між учасниками ансамблю та фонограмою не лише з точки зору темпу та ритму, але й динамічного балансу, особливо в приміщеннях із поганою акустикою. Це вимагає великої концентрації й точності не лише від кожного виконавця, але й групи, що забезпечує технічну підтримку вистави. Задля вирішення низки питань, що виникають під час практичної діяльності студента-актора хормейстеру необхідно постійно співпрацювати з усіма учасниками постановочного процесу — режисером-постановником, звукорежисером, балетмейстером та ін.. Адже лише в співпраці можна досягти ідеального балансу між усіма складовими синтетичного багатогранного явища — театральної вистави.

Отже, акторське мистецтво сьогодні потребує більшої глибини у створенні образів та вміння працювати з глядачем не лише через текст, але й через гуртовий спів, що розширює можливості сценічного впливу. Вокально-

ансамблеве виховання формує у майбутніх акторів здатність до швидкої адаптації в різних жанрах і стилях, вміння пристосовуватись до різноманітних сценічних умов, як того вимагають сучасні постановки або перформанси, в яких ансамблевий спів і акторська майстерність взаємопов'язані. Окрім того, важливо відзначити, що ансамблеве виконання сприяє розвитку емпатії, відчуття відповідальності та здатності до компромісу, що є необхідними навичками не тільки на сцені, а й у професійній комунікації в театральному колективі. Уміння підтримувати партнерів по сцені, чути та доповнювати один одного – усе це виховується саме під час вокально-ансамблевих занять і стає запорукою успішної творчості.

Список використаних джерел:

1. Гринь, Л.О. (2011). Теоретико-методичні основи вокальної підготовки майбутніх акторів. ЗНУ
2. Дорошенко, В.О. (2010) Сольний спів як засіб виховання студента-актора: навчально-методичний посібник. Колегіум.
3. Каблова, Т. Б. (2018). Вокальний ансамбль як засіб комунікації. Молодий вчений, 2(2), 517-519.
4. Юзвшин, М.Т. (2018). Вокально-ансамблева техніка в хорі. Інноваційні наукові дослідження: теорія, методологія, практика. Інститут інноваційної освіти, 49 –55.
5. Shapovalova, L., Nikolaievska, Y., Mykhailova, N., Romaniuk, I., & Khutorska, A. (2021). Vocal and choir performance in the music and theater university (psychological and communicative aspects). AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research. Special Issue no, 11(2), 141-146.